

Базовий догляд за раною для не медиків (алгоритм)

Цільова група та відмова від відповідальності: Рекомендації насамперед призначені для непрофесійних осіб, які здійснюють догляд, та медичних працівників, що не мають досвіду роботи з пораненнями. Досвідченим професіоналам, буде корисніше прочитати публікації, які вказано нижче. Рекомендації та посібники будуть обрані групою експертів EWMA, які мають досвід лікування поранень під час війни, катастроф та надання невідкладної допомоги. Таким чином, практичні керівництва не ґрунтуються на широкому консенсусі.

Цей практичний посібник натхненний такими рекомендаціями:

- Практичні рекомендації Медичного товариства дикої природи щодо основних методів лікування ран у суворих умовах (2014 р.)

Повний текст: [https://www.wemjournal.org/article/S1080-6032\(14\)00112-4/fulltext](https://www.wemjournal.org/article/S1080-6032(14)00112-4/fulltext)

PDF: <https://www.wemjournal.org/action/showPdf?pii=S1080-6032%2814%2900112-4>

- Протокол лікування ран MSF (2018 г.)

Marelli, A., Caluwaerts, A., Wagner, E., D'Hollander, K., Goudmaeker, S. Протоколи догляду за ранами. Лікарі без кордонів.

PDF: https://www.globalfirstaidcentre.org/wp-content/uploads/2021/03/L029NURM02E-P_Wound-Care-protocol_OCB_EN_2018.pdf

ПІДГОТОВКА:

- Помийте й підготовте руки ([посилання на керівництво ВОЗ](#));
- Підготуйте чисте й позбавлене пилюки оточення;
- Підготуйте матеріали, необхідні для лікування ран ([посилання на рекомендації EWMA](#));
- Зручно розмістіть постраждалого/пацієнта.

ПЕРЕВІРКА (ПАЦІЄНТ):

- Оцініть загальний стан пацієнта;
- Запитайте про біль та дайте беззаспокійливі засоби, якщо у цьому є необхідність (більшість пероральних беззаспокійливих починають діяти принаймні через 45 хвилин);
- Перевірте (оцініть) та зробіть конкретні дії, якщо необхідно:

- Зупиніть кровотечу => затисніть судини або накладіть джгут ([посилання на додаткові рекомендації](#));
- Опіки => охолодіть обпечену поверхню ([посилання на керівництво EWMA](#));
- Обмороження ([посилання на керівництво EWMA](#));
- Сторонній предмет;
- Упевніться, що пацієнт нагодований та випив достатньо води.

ОГЛЯНЬТЕ (поранення):

- Поверхня, глибина, місцеположення;
- Суха рана або багато виділень;
- Ознаки інфекції (почервоніння, гній, посилення болі, посилення набряку, посилення виділень).

ОЧИСТІТЬ (поранення):

- Помийте й підготуйте руки ([посилання на керівництво ВОЗ](#));
- Надягніть рукавички, якщо вони є;
- Очистіть/вимийте рану і оточуючу шкіру великою кількістю води ([див. рекомендації EWMA](#));
- Видаліть бруд/маленькі сторонні предмети/сміття з ранового ложа;
- Продезинфікуйте у випадку зараження ([посилання на керівництво EWMA](#));
- Просушіть шкіру навколо рани чистим паперовим ручником або тканиною (промокніть насухо).

НАКЛАДІТЬ ПОВ'ЯЗКУ:

- Нанесіть лікувальну, ранозагоювальну мазь. Якщо її немає, нанесіть вазелін, мед, цукор або чисту рослинну олію/масло зі стерильною пов'язкою ([посилання на рекомендації EWMA](#));
- Зафіксуйте пов'язку бинтом ([посилання на рекомендації EWMA](#)).

ЗАВЕРШЕННЯ ПРОЦЕДУРИ:

- Надалі — потрібна евакуація, якщо:
 - Сильна кровотеча;
 - Велика за площею або глибока рана;
 - Велике стороннє тіло;
 - Рано поряд з крупною судиною, суглобом або органом;
 - Тяжка інфекція чи висока температура;
 - Укушена рана;
- Продовжувати оцінку больового синдрому і введення безпечних засобів;
- Контроль пов'язок (спостереження за виділеннями/комфортом);
- Приберіть за пацієнтом і розсортуйте/очистіть усі матеріали і інструменти;
- Вимийте та продезинфікуйте руки.